

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Oksie w dniach 5, 6 i 7 listopada 2024 r.

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oksie jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 4 505 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Tadeusz Soboń.

Ośrodek został powołany Uchwałą Nr XI/21/91 Rady Gminy w Oksie z dnia 3 lipca 1991 r. w sprawie powołania do działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oksie. Ośrodek posiada własny REGON 290005410 i NIP 656 185 76 23. Kierownikiem Ośrodka jest Pani Ewa Grzyb.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/234/2022 Rady Gminy w Oksie z dnia 22 września 2022 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oksie;
- 2) Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 13/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oksie z dnia 11.10.2017 r., zmieniony Zarządzeniem Nr 4/2018 z dnia 12 lutego 2018 r. i Zarządzeniem Nr 4/01/2020 z dnia 31 stycznia 2020 r.;
- 3) Uchwałą Nr XXVIII/142/2017 z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Oksa na lata 2015-2024;
- 4) Uchwałą Nr LI/319/2024 Rady Gminy w Oksie z dnia 20 lutego 2024 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od tych opłat, a także trybu ich pobierania, jak również szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczeń wykonywania takich usług; zmienioną Uchwałą Nr LIII/337/2024 Rady Gminy w Oksie z dnia 19 kwietnia 2024 r.
- 5) Uchwałą Nr XLIX/305/2023 Rady Gminy w Oksie z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania

- z pomocy społecznej oraz zasad zwrotu wydatków ze świadczenia przez osoby objęte wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- 6) Uchwałę Nr XLIX/304/2023 Rady Gminy w Oksie z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego gminy Oksa „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
 - 7) Zarządzenie Nr 1/09/2020 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oksie z dnia 07.09.2020 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”;
 - 8) Zarządzenie Wójta Gminy Oksa nr 1/2019 z dnia 2 stycznia 2019 roku dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oksie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej;
 - 9) Zarządzenie Wójta Gminy Oksa nr 37/2022 z dnia 01.08.2022 roku dla Pani Marty Rodzim, pracownika socjalnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oksie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej.

Statut GOPS zawiera nieaktualne przepisy dotyczące zadań Ośrodka z zakresu pomocy społecznej. Regulamin Organizacyjny GOPS również zawiera nieaktualne zadania, w tym stanowisko podinspektora ds. świadczeń wychowawczych. Zarządzenie Nr 1/09/2020 dotyczy nieobowiązującego programu rządowego na lata 2019-2023.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w następującym składzie:

1. Katarzyna Wach, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie 849/2024 z dnia 30 października 2024 r. – kierujący zespołem inspektorów;
2. Magdalena Pracon, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 850/2024 z dnia 30 października 2024 r.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Urzędu Gminy w Oksie* pod pozycją 3/2024.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 5, 6 i 7 listopada 2024 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oksie mieści się na parterze budynku Urzędu Gminy w Oksie, ul. Włoszczowska 22a, 28-363 Oksa, tel. 41 380-80-95. OPS ma do dyspozycji 3 pomieszczenia: jeden pokój najmniejszy zajmuje Kierownik GOPS, drugi pokój zajmuje 2 pracowników socjalnych, a trzeci największy zajmuje pracownik socjalny, księgowa i inspektor d/s świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Pomieszczenia wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. W razie potrzeby przeprowadzenia z klientem indywidualnej rozmowy jest możliwość skorzystania z osobnego pokoju (Zał. nr 1 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS, pkt 10).

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest ubóstwo, bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów lub w kasie GOPS.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W dniach kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oksie w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy było 6 pracowników, w tym: kierownik, 3 pracowników socjalnych oraz 2 opiekunki środowiskowe. Ponadto na umowę zlecenie zatrudnionych było 6 osób świadczących usługi sąsiedzkie

(Załącznik nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz Załącznik nr 1 pkt 26).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada odpowiednie kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej ma dyplom ukończenia specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej oraz ponad 3-letni staż pracy w pomocy społecznej. Pracownicy socjalni legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach pracy, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Opiekunki świadczące usługi sąsiedzkie ukończyły szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

liczba mieszkańców gminy/liczba pracowników socjalnych (wg etatów):

4 505/3 = 1 502

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych na pełny etat i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 502 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283).

Zasilki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS (Załącznik nr 1, pkt 23) wynika, że Ośrodek pomoc w formie zasiłków stałych w roku 2024 do dnia kontroli przyznał 12 osobom, za które również opłacił składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr:

GOPS.5100.Rs.0176.08.2024; GOPS.5100.Rs.0175.08.2024; GOPS.5100.Rs.0007.01.2024;
GOPS.5100.Rs.0018.01.2024; GOPS.5100.Rs.0010.01.2024; GOPS.5100.Rs.0006.01.2024;
GOPS.5100.Rs.0204.10.2024; GOPS.5100.Rs.0001.01.2024; GOPS.5100.Rs.0011.01.2024;
GOPS.5100.Rs.0004.01.2024.

Skontrolowane akta zawierały m.in. wywiad środowiskowy, oświadczenie klienta, oświadczenie o stanie majątkowym, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wyciąg z Rejestru PESEL, odcinek renty, w wywiadzie pieczętka pracownika potwierdzająca wysokość świadczeń rodzinnych.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, przytoczono także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Stwierdzono natomiast nieaktualny publikator k.p.a.

W postanowieniu decyzji określano wysokość zasiłku, okres, na jaki został przyznany, sposób i termin wypłaty świadczenia.

Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest dostarczana odrębnym pismem.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

W styczniu 2024 r., w związku ze zmianą przepisów dotyczących podwyższenia kwoty zasiłku stałego, wydano decyzje zmieniające wysokość świadczeń, natomiast nie przeprowadzono wywiadów środowiskowych. Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu. Jedną z danych, która uległa zmianie w wywiadzie środowiskowym jest wysokość kryterium dochodowego.

W sprawdzonych decyzjach administracyjnych przyznających zasiłki stałe zespół kontrolny odnotował, że decyzjom, których termin realizacji przypadał przed dniem ich uprawomocnienia się, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, informując o tym fakcie klienta w sentencji, postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Zasilki okresowe

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka w 2024 roku GOPS w Oksie realizował pomoc w formie zasiłków okresowych na rzecz 8 rodzin. Wysokość wypłacanych zasiłków była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Kontroli poddano dokumentację wybranych osób objętych pomocą na mocy decyzji: GOPS.5101.Ro.0171.08.2024; GOPS.5101.Ro.0080.02.2024; GOPS.5101.Ro.0126.05.2024; GOPS.5101.Ro.0226.10.2024; GOPS.5101.Ro.0244.10.2024; GOPS.5101.Ro.0237.10.2024; GOPS.5101.Ro.0162.08.2024; GOPS.5101.Ro.0147.07.2024; GOPS.5101.Ro.0105.04.2024; GOPS.5101.Ro.0139.06.2024.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdowały się m.in.: oświadczenia klienta o dochodach, zaświadczenia z PUP, faktury za leki.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano właściwe przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Stwierdzono natomiast nieaktualny publikator k.p.a. Ponadto w 4 przypadkach pod decyzją widnieje podpis pracownika upoważnionego do podpisywania decyzji administracyjnych, ale w podstawie prawnej nie zmieniono upoważnienia.

W postanowieniu decyzji podawano wysokość przyznanej pomocy, okres na jaki jej udzielono, z jakiego powodu oraz sposób i termin wypłaty.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych odnotowano, że decyzjom, których termin płatności przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, o czym poinformowano klienta w sposób prawidłowy.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Posilek w szkole i w domu”

Z informacji uzyskanych od Kierownika GOPS wynika, że w ramach wieloletniego programu „Posilek w szkole i w domu” w roku 2024 z pomocy w formie posiłku w szkole

skorzystało 79 uczniów, świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności otrzymało 36 osób i pomoc w postaci rzeczowej – 3 osoby. W badanym okresie ustalona Zarządzeniem Kierownika GOPS kwota świadczenia pieniężnego na osobę miesięcznie wynosiła do 300 zł.

Dożywianie na terenie Gminy w badanym okresie było prowadzone w 4 placówkach oświatowych na rzecz 69 uczniów, koszt posiłku wynosił od 4 zł do 7 zł. Dodatkowo poza terenem Gminy w roku 2024 Ośrodek finansował wyżywienie 10 dzieci w 7 placówkach, a koszt gorącego posiłku wyniósł od 8 zł do 22 zł.

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o nr:

- pomoc w formie zasiłków celowych i pomocy rzeczowej:

GOPS.5113.Rdp.0142.06.2024;	GOPS.5113.Rdp.0101.04.2024;
GOPS.5113.Rdp.0095.04.2024;	GOPS.5113.Rdp.0098.04.2024;
GOPS.5113.RdpN.0160.07.2024;	GOPS.5113.Rdp.0148.07.2024;
GOPS.5113.Rdp.0137.06.2024;	GOPS.5113.Rdp.0094.04.2024;
GOPS.5113.Rdp.0093.04.2024; GOPS.5113.Rdp.0070.02.2024;	

- pomoc w formie posiłku w szkole:

GOPS.5113.Rd.0015.01.2024; GOPS.5113.Rd.0013.01.2024; GOPS.5113.Rd.0050.01.2024;
GOPS.5113.Rd.0036.01.2024; GOPS.5113.Rd.0044.01.2024; GOPS.5113.Rd.0061.01.2024;
GOPS.5113.Rd.0058.01.2024; GOPS.5113.Rd.0063.01.2024; GOPS.5113.Rd.0035.01.2024;
GOPS.5113.Rd.0056.01.2024.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajdowała się kompletna dokumentacja, określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o odpowiednie przepisy ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego z wyjątkiem art. 39 ustawy o pomocy społecznej w decyzjach przyznających posiłek w szkole – powinien być art. 48b ust. 2 i 3. W podstawie prawnej przywołano również rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwałę Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, Uchwały Rady Gminy dot. dożywiania, Zarządzenie

Nr 1/09/2020 Kierownika GOPS w Oksie z dnia 07.09.2020 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” i upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Stwierdzono natomiast nieaktualny publikator k.p.a.

Decyzje przyznające posiłek w szkole wydawane były prawidłowo w ramach roku kalendarzowego.

W postanowieniu decyzji na zasiłki celowe brak zapisu, że świadczenie pieniężne ma formę zasiłku celowego. Ponadto w części decyzji przyznano świadczenie określając kwotę miesięczną, a okres na jaki przyznano pomoc wskazano kilka miesięcy. Taki zapis jest nieprawidłowy, ponieważ zasiłek celowy stanowi świadczenie jednorazowe.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych odnotowano, że decyzjom, których termin płatności przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, o czym poinformowano klienta w sposób prawidłowy.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, GOPS przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia czy opału. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

W roku 2024 do dnia kontroli zasiłku celowego udzielono 4 osobom, a specjalny zasiłek celowy przyznano 6 osobom. Pomoc przyznawano w szczególności na pokrycie kosztów zakupu leków i leczenia, opłacenie rachunków za energię elektryczną.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

- zasilek celowy:

GOPS.5101.Rc.0135.06.2024; GOPS.5101.Rc.0127.05.2024; GOPS.5101.Rc.0097.04.2024;
GOPS.5101.Rc.0066.02.2024; GOPS.5101.Rc.0172.08.2024; GOPS.5101.Rc.0189.09.2024;
GOPS.5101.Rc.0240.10.2024;

- specjalny zasilek celowy:

GOPS.5101.Rc.0242.10.2024; GOPS.5101.Rc.0190.09.2024; GOPS.5101.Rc.0164.08.2024;
GOPS.5101.Rc.0141.06.2024; GOPS.5101.Rc.0129.05.2024; GOPS.5101.Rc.0074.02.2024;
GOPS.5101.Rc.0073.02.2024; GOPS.5101.Rc.0023.01.2024.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny, m.in.: decyzja dot. wielkości gospodarstwa rolnego, odcinki rent/emerytur, raport z PUP, faktury za leki, karty leczenia szpitalnego, rachunki za energię, oświadczenia klienta o dochodach i wydatkach rodziny, oświadczenia o stanie majątkowym.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Stwierdzono natomiast nieaktualny publikator k.p.a. Ponadto w 1 przypadku pod decyzją widnieje podpis pracownika upoważnionego do podpisywania decyzji administracyjnych, ale w podstawie prawnej nie zmieniono upoważnienia.

W postanowieniu decyzji określono wysokość wsparcia, miesiąc za jaki przyznano pomoc, cel na jaki udzielono świadczenia oraz sposób i termin wypłaty. Brak wskazania celu pomocy w decyzjach na specjalne zasiłki celowe.

W uzasadnieniu decyzji na zasiłki celowe przytoczono art. 40, 41, 53a i 91 ustawy o pomocy społecznej, które nie mają związku z przyznanym świadczeniem.

W decyzjach administracyjnych przyznających specjalne zasiłki celowe w podstawie prawnej nie powoływano się na art. 108 k.p.a. pomimo że w postanowieniu i uzasadnieniu informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie objętym kontrolą realizował usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Warunki przyznawania i odpłatność za usługi oraz warunki częściowego lub całkowitego zwalniania od odpłaty i trybu ich pobierania określone są w Uchwale Rady Gminy w Oksie Nr LI/319/2024 z dnia 20 lutego 2024 r. Koszt jednej godziny usług opiekuńczych wynosił 16 zł w styczniu 2024 r., od lutego 2024 r. – 25 zł. Usługi opiekuńcze świadczą 2 osoby zatrudnione na umowę o pracę, które ukończyły kurs „Opiekun osoby starszej niesamodzielnej”. Pomoc przyznano 15 osobom, w tym 10 osób korzysta z programu „Opieka 75+”. Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich realizowane są na umowę zlecenie, otrzymało je 9 osób. Opiekunki świadczące pomoc sąsiedzką zostały wskazane przez osoby potrzebujące tej formy wsparcia, mają ukończony kurs pierwszej pomocy przedmedycznej. W badanym okresie żadnej osobie nie odmówiono wsparcia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” Edycja 2024, z którego korzysta 17 osób dorosłych i 1 dziecko.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

GOPS.204000.0130.05.2024; GOPS.290510.0032.01.2024; GOPS.290510.0025.01.2024;
GOPS.290510.0029.01.2024; GOPS.22400100.0116.04.2024;
GOPS.22400100.0181.08.2024; GOPS.22400100.0180.08.2024;
GOPS.22400100.0178.08.2024; GOPS.22400100.0131.06.2024;
GOPS.204000.0024.01.2024.

W aktach klientów znajdowały się m.in.: oświadczenia klienta o dochodach i wydatkach rodziny, oświadczenia o stanie majątkowym, odcinki emerytur, zaświadczenie lekarskie, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano prawidłowe przepisy ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, przywołano również rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwały Rady Gminy dot. usług opiekuńczych oraz upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Stwierdzono natomiast nieaktualny publikator k.p.a. Ponadto

w 2 przypadkach pod decyzją widnieje podpis pracownika upoważnionego do podpisywania decyzji administracyjnych, ale w podstawie prawnej nie zmieniono numeru upoważnienia.

W postanowieniu decyzji określono okres, na jaki przyznane zostało wsparcie, liczbę dni i godzin dziennie, kto jest realizatorem usług, pełny koszt 1 godziny, procentową odpłatność za 1 godzinę – w usługach sąsiedzkich w uzasadnieniu, termin i sposób uiszczenia odpłatności – w usługach sąsiedzkich w uzasadnieniu. W decyzjach przyznających zwykle usługi opiekuńcze brak zakresu usług, informacja ta widnieje w decyzjach na usługi sąsiedzkie. Ponadto stwierdzono, że w 2 przypadkach wpisano niewłaściwą kwotę pełnego kosztu jednej godziny usług.

W postanowieniu i uzasadnieniu wpisano niepełną nazwę programu rządowego mającego na celu dofinansowanie zadania własnego gminy, jest: „Program 75+ - usługi opiekuńcze”, winno być program „Opieka 75+”.

W decyzjach administracyjnych przyznających zwykle usługi opiekuńcze w podstawie prawnej nie powoływano się na art. 108 k.p.a. pomimo że w postanowieniu i uzasadnieniu informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej).

W DPS nie przebywa żaden mieszkaniec Gminy Oksa. W 2024 roku żadna osoba nie była kierowana do DPS.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna prowadzona jest poprzez kontakt z klientem w jego środowisku domowym, jak i w siedzibie Ośrodka. Pomoc w ramach pracy socjalnej obejmuje w szczególności:

- udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych (pomoc w wypełnianiu wniosków, pomoc w pisaniu pism urzędowych, kompletowaniu dokumentów);
- poradnictwo dotyczące udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe (Urzędy Pracy, Fundacje, Policja, Szkoły, Ośrodek Zdrowia, Kurator, Sąd);
- motywowanie do działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które jak opisano powyżej mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej. W badanym okresie pracownicy socjalni zawarli 2 kontrakty socjalne.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego, a także usług opiekuńczych przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdowały się dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

1) Statut GOPS zawiera nieaktualne przepisy dotyczące zadań Ośrodka z zakresu pomocy społecznej. Regulamin Organizacyjny GOPS zawiera stanowisko podinspektora ds. świadczeń wychowawczych – realizatorem wypłaty ww. zadania jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych od 1 stycznia 2022 r. dla nowo składanych wniosków, a od 1 czerwca 2022 r. dla obsługi wszystkich świadczeń. Co prawda gmina prowadzi postępowanie w sprawie koordynacji zabezpieczeń systemów społecznych i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, lecz gmina nie zatrudnia inspektora ds. świadczenia wychowawczego. Zarządzenie Nr 1/09/2020 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oksie z dnia 07.09.2020 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” dotyczy nieobowiązującego programu rządowego na lata 2019-2023.

Stwierdzono, że warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność – w razie potrzeby przeprowadzenia z klientem indywidualnej pracownicy socjalni korzystają z dodatkowego pomieszczenia.

Kierownik posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończył specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych na pełny etat i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 502 mieszkańców.

Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest przekazywana odrębnym pismem.

W styczniu 2024 r., w związku ze zmianą przepisów dotyczących podwyższenia kwoty zasiłku stałego, wydano decyzje zmieniające wysokość świadczeń, natomiast nie przeprowadzono wywiadów środowiskowych. Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu. Jedną z danych, która uległa zmianie w wywiadzie środowiskowym jest wysokość kryterium dochodowego.

W podstawie prawnej większości sprawdzonych decyzji administracyjnych wydanych w zakresie pomocy społecznej widniały prawidłowe przepisy ustawy o pomocy społecznej (z wyjątkiem art. 39 w decyzjach przyznających posiłek w szkole – powinien być art. 48b ust. 2 i 3), kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Ponadto, w zależności od formy pomocy, przytoczono odpowiednie uchwały Rady Gminy dotyczące dożywiania i usług opiekuńczych, Uchwałę Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Stwierdzono natomiast nieaktualny publikator k.p.a. Ponadto w kilku przypadkach różnych form świadczeń pod decyzją widnieje podpis pracownika upoważnionego do podpisywania decyzji administracyjnych, ale w podstawie prawnej nie zmieniono upoważnienia.

W decyzjach administracyjnych przyznających specjalne zasiłki celowe oraz usługi opiekuńcze w podstawie prawnej nie powoływano się na art. 108 k.p.a. pomimo że w postanowieniu i uzasadnieniu informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W postanowieniu decyzji na zasiłki celowe z programu „Posiłek w szkole i w domu” brak zapisu, że świadczenie pieniężne ma formę zasiłku celowego. Ponadto w części decyzji przyznano świadczenie określając kwotę miesięczną, a okres na jaki przyznano pomoc wskazano kilka miesięcy. Taki zapis jest nieprawidłowy, ponieważ zasiłek celowy stanowi świadczenie jednorazowe.

W postanowieniu decyzji administracyjnych przyznających specjalne zasiłki celowe nie wskazano celu, na jaki przyznano pomoc.

W postanowieniu decyzji na usługi opiekuńcze określono okres, na jaki przyznane zostało wsparcie, liczbę dni i godzin dziennie, kto jest realizatorem usług, pełny koszt 1 godziny, procentową odpłatność za 1 godzinę – w usługach sąsiedzkich w uzasadnieniu, termin i sposób uiszczenia odpłatności – w usługach sąsiedzkich w uzasadnieniu. W decyzjach przyznających zwykle usługi opiekuńcze brak zakresu usług, informacja ta widnieje w decyzjach na usługi sąsiedzkie. Ponadto stwierdzono, że w 2 przypadkach wpisano niewłaściwą kwotę pełnego kosztu jednej godziny usług.

W postanowieniu i uzasadnieniu decyzji na usługi opiekuńcze wpisano niepełną nazwę programu rządowego mającego na celu dofinansowanie zadania własnego gminy, jest: „Program 75+ - usługi opiekuńcze”, winno być program „Opieka 75+”.

W uzasadnieniu decyzji na zasiłki celowe przytoczono art. 40, 41, 53a i 91 ustawy o pomocy społecznej, które nie mają związku z przyznanym świadczeniem.

W pouczeniu wszystkich skontrolowanych decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Zespół kontrolny ustalił, że OPS nie wykorzystuje w pełni kontraktu socjalnego jako instrumentu pracy socjalnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, działalność kontrolowanej jednostki **ocenia się pozytywnie z uchybieniami**, przy czym w zakresie objętym kontrolą stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla wykonywanych zadań.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika kontrolowanej jednostki. Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Katarzyna Wach *KW*

2. Magdalena Pracoch *MP*

Kielce, dnia 25 listopada 2024 r.

Ze strony kontrolowanej:

Data i podpis

G

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYKIEGO
Renata Persona
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

KIEROWNIK GMINNEGO
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oksie
Ewa Grzyb
mgr Ewa Grzyb

GMINNY
Ośrodek Pomocy Społecznej
w Oksie
28-363 Oksa, ul. Włoszczowska 22a
tel. 41 380-80-95
NIP 656-185-76-23, Regon 290005410